

Posudek diplomové práce Bc. Jana Hlávky *Otázka původu hodnoty v naturalistické filozofii Irvinga Singera.*

Diplomová práce se věnuje závažnému tématu hodnoty a teorie hodnoty v kontextu americké (nejen) pragmatické filosofie a to od zakládajících postav Williama Jamese, Johna Deweye a dalších, až po recentní dílo I. Singera. Bohužel, a to je jediná vážnější výhrada k práci, je estetická hodnota a estetická zkušenost pouhou dílčí součástí celé práce, přestože je jinak kritika Singerova panestetismu přesná a přínosná. Pro porozumění americké filosofii i filosofii umění a estetiky však představuje cenný příspěvek a je proto relevantní i pro náš estetický kontext a to i historický, při uvědomění si vlivu, který v první polovině 20. století filosofové jako James, Dewey, Emerson, Santayana měli v českém prostředí.

Autor postupuje velmi systematicky, promyšleně a ocenit je třeba i styl práce, který je přesný, pojmově korektní, argumentačně přesvědčivý a mírně kupodivu, při uvedeném výčtu charakteristik, čtivý. Ke své kritice Singera, tvořící těžiště textu, se autor obšírně „nadechuje“ podrobným zkoumáním vlivů, převážně americké provenience, nechybí ovšem ani Hume, Mill a Coleridge. Do hry vnáší i další sféru vlivu – teologickou situační etiku a to opět poučeně a netriviálně. Autor mimoděk prozrazuje i své hodnotové preference, je zřejmé, že Santayana a Emerson jsou jeho oblíbenci, Singer nikoli, ale tato skutečnost nijak neovlivňuje korektnost jeho analýz. Autor naznačuje, že potenciál pro teorii hodnot, založený na teoriích, z nichž Singer eklekticky a nepřesvědčivě čerpal, není vyčerpán a stojí za další promyšlení. Přejme mu, aby po naznačené cestě postupoval dál.

Jak jsem již uvedl, nemám zásadnějších výhrad jak k volbě strategie, strukturaci textu, argumentaci, interpretacím i inferencím a diplomovou práci Jana Hlávky považuji za nadprůměrnou, velmi kvalitní a poctivou. Zmíním jen několik drobných postřehů. Na s. 78 se v náhledu na transcendentální vědomí u Santayany a Emersona („duch“, resp. Nad-Duše) objevuje popis, že toto vědomí

„dokáže nahlédnout samo sebe ve všech věcech a bezpříznakově intuovat všechny esence, je však také absolutně pasivní, není nástrojem žádné funkce a neodhaluje žádné poznání.“ Dokáže-li nahlédnout samo sebe, nemůže být absolutně pasivní, protože tento náhled mění „znalostní tezaurus“ takového vědomí. Dalším implikovaným faktorem, který by zasluhoval pozornost zejména v souvislosti s estetickým prožitkem je reflexivita, resp. sebereflexivita. Ta se v průběhu textu objevuje, ať už implicitně nebo explicitně, u J. S. Milla a rozlišení dvou libostí, u Santayany analogicky jako libost a objektivizovaná libost. Naproti tomu u Deweyho s jeho kontinuálním přechodem od běžné zkušenosti ke Zkušenosti chybí. Sledování tohoto faktoru by přidalo další svorník do jinak pevné a soudržné výstavby celé práce. Jinak jsem mírně postrádal v kapitole o imaginaci a ideaci odkaz na v práci uvedeného a rozebíraného Davida Humea s jeho pojetím imaginace jako zobecňující poznávací schopnosti se širším záběrem oproti percepci. Dalších výhrad nemám a tuto výbornou práci plně doporučuji k obhajobě.

Praha 9.9.2012

.....
Prof. PhDr. Vlastimil Zuska, CSc.